

Det viser sig jo, at i f.eks. Ringkøbing Amt har man nu kørt en forsøgsordning i en periode, netop med et tilskud i den størrelsesorden, og det har vist sig, at det flytter faktisk ikke rigtig noget, fordi tilskuddet er for lille. Det modsvarer ikke de faktiske omkostninger, derfor har det ikke flyttet noget, og det er jo synd. Hvis man vedtager en lov med en god intention og hensigt, men det så viser sig, at den på grund af beløbets størrelse ikke flytter noget alligevel, er vi jo lige vidt, for så har vi ikke opnået det, vi ønskede, og så har regeringen ikke opnået det, regeringen ønskede med lovforslaget. Det ville jo være ærgerligt, og derfor skal vi under udvalgsbehandlingen have set på beløbets størrelse.

I Viborg Amt har man regnet sig frem til en gennemsnitspris på 3.400 kr. plus moms, mens forslaget taler om 3.000 kr. uden moms. Enten skal vi altså lægge momsen oveni eller forhøje beløbet væsentligt, og det, vi vil prøve at arbejde frem imod, er, at beløbet bliver 3.400 plus moms. Så er vi oppe i en beløbsstørrelse, hvor vi ved, at konkurrencen bliver fair og lige, og så ved vi, at formålet med lovforslaget vil blive indfriet.

Vi vil allerede på nuværende tidspunkt bebude et ændringsforslag, men vi håber meget, at vi under udvalgsbehandlingen kan nå frem til et konstruktivt kompromis, så dette lovforslag, som vi i sin tid har fostret, bliver gennemført og bliver virkelighed, så ventelisterne kan blive forkortet, og de, der har høreproblemer, kan få en væsentlig bedre service, end tilfældet er i dag.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det står sådan set kun tilbage for mig at takke langt, langt de fleste ordførere for positive meldinger. Jeg tror, udtrykket »et godt lovforslag« blev brugt op til flere gange, og jeg er sikker på, at vi med forslaget får taget fat på at løse det alvorlige problem, som også mange påpegede i deres ordførertaler.

Jeg vil sige til Folketingets Socialudvalg, at vi fra ministeriets side skal gøre, hvad vi kan, for at sagen kan blive behandlet ordentligt og tilfredsstillende i udvalget. Vi vil svare på spørgsmålene så hurtigt og præcist, som vi kan, og jeg takker endnu en gang for den velvillige behandling.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 232: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Styrkelse af den særlige støtte til børn og unge og om dispensationsadgang ved nedsættelse af børn og unge-udvalg).

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 30/3 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

René Skau Björnsson (S):

Socialdemokratiet har set frem til det her lovforslag. Det er et virkelig godt lovforslag med mange nye, positive tiltag i år for belastede familier og truede børn.

Jeg synes også, der er al mulig grund til at rose det arbejde, der er gået forud for lovforslaget. Lovforslaget er et resultat af et langvarigt og frugtbart samarbejde mellem forskellige organisationer, Folketingets partier og regeringen. Der har været god tid til at vende hver en sten, og resultatet er absolut blevet godt.

Noget af det, som vi i Socialdemokratiet sætter ekstra stor pris på, er, at lovforslaget tager udgangspunkt i barnets bedste, at foranstaltninger skal ske til barnets bedste. Vi får med forslaget sat barnets rettigheder i fokus, og de kommer til at veje tungere end før, for som lovgivningen ser ud i dag, tages der alt for meget hensyn til forældrene i forhold til barnet. I fremtiden skal der, når der er konflikt mellem barnets og forældrenes interesser, lægges afgørende vægt på barnets bedste, og det er et stort skridt i den rigtige retning.

Jeg vil gerne fremhæve nogle af enkeltelementerne i lovforslaget, som Socialdemokratiet betragter som væsentlige. For det første er det

godt, at den tidlige indsats styrkes, for det forebygger problemerne i en tidlig fase og sikrer bedre anbringelse af børn. Den tidlige indsats handler ikke om, at der skal foretages flere fjernelser, men om at de børn, som skal anbringes, sikres en bedre sagsbehandling på et tidligere tidspunkt, ligesom det sikres, at børn fremover får et mere stabilt forløb, når de er anbragt uden for hjemmet. De har allerede været udsat for meget, og der er ingen grund til, at de kastes rundt mellem forældre, plejefamilier og institutioner.

Det andet gode element, jeg gerne vil fremhæve, er, at vi med dette forslag undgår svingdørsbørnene, der går frem og tilbage mellem forskellige institutioner og plejefamilier, fordi hjemtagelse af frivilligt anbragte børn kan udsættes i op til 3 måneder. Det vil sige, at forældrene ikke straks kan få barnet hjem, bare fordi det nu lige passer dem. Der er grusomme eksempler på, at børn i løbet af deres korte liv har boet 10 steder med 10 eller flere forskellige voksenkontakter, og på den måde får barnet ingen mulighed for at skabe følelsesmæssige relationer eller få bare en smule sammenhæng i sin barndom.

I dag er det muligt at spille hasard med barnets liv og fremtid, fordi forældrene gentagne gange kan få barnet tilbage fra en plejefamilie. Det er synd for barnet, hvis det fungerer fint i plejefamilien, er blevet glad for sine plejeforældre og har fået venner i området. Vi skal undgå, at børn på den måde bliver katebald for forældrenes skiftende ønsker, og med dette lovforslag er vi godt på vej.

Et tredje element, der absolut skal fremhæves, er de nye regler for efterværn. Vi skal sørge for at holde de truede børn på rette vej til et ordentligt liv, vi skal sørge for, at overgangen fra barn til voksen går så let som muligt, og derfor skal vi følge dem og hjælpe dem, også efter at de er fyldt 18 år. De skal have hjælp til deres uddannelse og til deres indtræden på arbejdsmarkedet, og i det hele taget skal de ledes på vej og have gode råd som alle andre unge mennesker, der får råd og hjælp fra deres forældre. Børn fra hjem, hvor denne hjælp ikke er til stede, må have rådene fra anden side. Det skal vi hjælpe med til, og det er til Socialdemokratiets tilfredshed også indeholdt i lovforslaget.

Endelig skal det nævnes, at kvaliteten af sagsbehandlingen skal øges, og derfor indeholder forslaget også et punkt om at opstille kvalitetsstandarder for sagsbehandlingen i kom-

munerne. Der er allerede bevilget penge til efteruddannelse af personalet, der sidder på det her område, og til evaluering af reglerne, og det er tydeligvis et område, der har stor bevågenhed, fordi det gælder børns fremtid.

Jeg vil godt afslutningsvis sige, at selv om dette lovforslag sætter fokus på barnets tarv, bliver forældrene ikke glemt. Forslaget indebærer, at der fremover skal være et tættere samarbejde mellem sagsbehandleren og forældrene, så begge parter føler sig bedre informeret, og forældre til anbragte børn kan få en støtteperson.

Ved at sikre beskyttelse og omsorg og sikre, at barnets rettigheder som menneske og individ overholdes, følger vi principperne i FN's børnekonvention og reglerne i den europæiske menneskerettighedskonvention, og derfor kan Socialdemokratiet varmt tilslutte sig dette forslag.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Jeg vil gerne spørge hr. René Skau Björnsson, om han ikke synes, det kan være et problem, at forældre, der frivilligt er gået med til en fjernelse af deres barn, pludselig får at vide, at nu er fjernelsen ikke længere frivillig, nu er det faktisk en tvangsfjernelse, og man beholder bare barnet dér, hvor det er.

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille til hr. René Skau Björnsson, er vedrørende forældrene. Mener hr. René Skau Björnsson ikke, at det kan være et problem, at forældrene faktisk ikke får nogen behandling, mens børnene er fjernet? Man siger jo mod i lovforslaget at sørge for, at forholdene kan blive sådan, at barnet kan komme tilbage igen. Men hvis forældrene ingen behandling får i den periode, hvor barnet er fjernet, lykkes det jo aldrig, og så bliver den sociale arv aldrig brudt. Og blot at tildele familien en støtteperson, man kan ringe til, hvis det går helt galt, kan vel ikke kaldes behandling.

(Kort bemærkning).

René Skau Björnsson (S):

Nu må jeg sige, at når man ser på de sager med børn, der er frivilligt anbragt, fungerer langt, langt hovedparten jo meget godt. Men der har været nogle sager, hvor børn er kommet i klemme.

Hvis vi tager den 14-årige pige, der har været omtalt i Politiken, og som har været hos 10 forskellige plejefamilier og i tre forskellige

døgninstitutioner i sit liv, mener jeg, det er vores vigtigste opgave at sikre, at hun får bedre muligheder for at få nogle faste og sikre rammer omkring sin fremtid, og her synes jeg, at den passus om, at der skal være en hjemgivelsesperiode på op til 3 måneder – og det er jo individuelt, og kommunen foretager en meget nøje vurdering af, om det er nødvendigt at se på, om der skal være en hjemsendelsesperiode eller ej – er alle tiders. Jeg mener ikke, at forældrenes rettigheder går fløjten, tværtimod er det med til at skabe nogle bedre rammer for barnet og også for familien som helhed.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Når jeg nævner problemet med den frivillige contra den tvangsmæssige anbringelse, er det ikke de 3 måneder, jeg tænker på, for de 3 måneder er jeg helt enig i. Det kan være en periode, hvor man får afklaret nogle ting.

Jeg er mere bekymret over, at man beholder barnet ud over de 3 måneder, hvis man mener, at barnet nu har fået en meget stærk tilknytning til plejehjemmet. Det er også et problem, som Centret for Menneskerettigheder faktisk har peget på og er meget bekymret over, og jeg vil gerne høre hr. René Skau Björnssons svar på det.

(Kort bemærkning).

René Skau Björnsson (S):

For mig er det primære, at det er barnets bedste, der bliver udgangspunktet. Og hvis kommunen vurderer, at forældrene ikke på samme måde vil kunne varetage voksenkontakten og forældreopgaven over for barnet, og at det sted, barnet er anbragt, klarer det meget bedre, mener jeg, det er meget fornuftigt at åbne mulighed for en sådan ordning, hvor det miljø og de omgivelser, barnet er i, måske kan skabe nogle tryggere og bedre rammer, end de biologiske forældre ville være i stand til.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Nu bliver jeg altså også nødt til at stille et spørgsmål til hr. René Skau Björnsson.

Det, der er kendsgerningen i lovforslaget, er jo, at når der er indgået frivillige aftaler om ophold, kan man gøre dem til permanente ophold, og så vil jeg spørge: Frygter hr. René Skau Björnsson ikke, at det vil forhindre, at der etableres frivillige aftaler i den udstrækning, som vi

kender i dag? Det er jo klart, at det er langt det bedste, når man kan etablere frivillige aftaler, men jeg frygter, at antallet af frivillige aftaler vil falde stærkt, og det vil være synd for de børn, det hele handler om.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

I de meget få tilfælde, hvor det kunne blive en realitet, må situationen i familierne jo være så voldsom, så utryk og så usikker, at man allerede på forhånd ved, at det her går ikke, og barnet vil ikke have godt af at være i det hjem, når man tænker på barnets bedste, og så er det bedst, at det er væk i en længere periode. Man ved det allerede før anbringelsen – det bør man i hvert fald, når man går ind i et forebyggende og opsøgende arbejde, og man holder øje med familien – og så må man allerede på det tidspunkt orientere forældrene om det og måske endda fortælle dem, at i disse få grelle tilfælde kan der blive tale om adoption.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Det er netop også det punkt, vi i Dansk Folkeparti har noget imod, altså de såkaldte – ja, jeg siger såkaldte, for nogle gange er det jo reelt ikke frivillige anbringelser. Ofte har myndighederne jo presset familien til disse anbringelser, og vi er lidt bange for, at de pludselig går hen og bliver permanente. Det er altså noget, vi gerne vil have afklaret i udvalget.

(Kort bemærkning).

René Skau Björnsson (S):

Ja, de tre bemærkninger gik jo på lidt af det samme.

Jeg frygter ikke, at antallet af frivillige aftaler vil gå ned. Antallet af de sager, hvor man kan komme i den situation, er først og fremmest meget lille, og for det andet er det jo ikke vilkårligheder, der gør sig gældende her. Jeg tror, at bare det, at man kan se, at kommunen måske er ved at overveje en tvanganbringelse, fordi det ville være alternativet, måske kunne få mere vrangvillige familier til at gå med til en frivillig anbringelse, og på den måde sikrer vi altså igen barnets tarv.

Erik Larsen (V):

For Venstre er der nogle vigtige balancepunkter, som skal være opfyldt i et forslag som det, vi i dag har til behandling her i Folketinget: Det

er balancen mellem barnets tarv, som vi ønsker bliver sikret i højere grad, og familiens retssikkerhed, og det er balancen mellem en mulig lettere adgang til at fjerne et barn, som er truet, fra hjemmet og den forebyggende indsats i familien.

Jeg vil sige, at lovforslaget har flere positive elementer, bl.a. i formålsparagraffen, hvor der nu er indsat, at det forebyggende arbejde skal koncentrere sig om hjemmet eller det nære miljø. Hermed åbnes muligheden for, at flere personer med tilknytning til det enkelte barn kan inddrages i en proces med det formål at få barnet til at fungere i hjemmet og i det nære miljø.

Den tværkommunale underretningspligt er også et positivt element, som efter vores opfattelse kan være med til at begrænse antallet af de meget uheldige tilfælde, som vi er vidne til, hvor forældre kan flytte fra en kommune til en anden, og der ikke efterfølgende sker nogen videreførelse af det sagsforløb, der er i gang.

Vi ønsker også, at barnet og den unge får mulighed for, når det skal hjemtages og behovet for udeanbringelse ikke længere er til stede, på en ordentlig måde at forlade det miljø, den pågældende har været en del af. Derfor er muligheden for at udsætte hjemsendelsen i 3 måneder også en positiv ting.

En uddannelsesindsats for personalet er også en god ting, som er meget nødvendig efter vores opfattelse, og det samme gælder det forslag, som Venstre i forbindelse med finanslovdrøftelserne stillede om efterværn for den gruppe unge mennesker, der her er tale om. Vi synes, at bestemmelserne er udmærkede. Det, at man kan få en kontaktperson, og i en periode på op til 22 år har mulighed for at få en tilknytning til nogle mennesker, som man har været sammen med en meget stor del af tiden, er meget positivt, også fordi man gennem dette efterværn forsøger at få etableret forbindelse til uddannelse og forsøg på placering på arbejdsmarkedet. Men jeg vil dog gerne understrege, at i de drøftelser, der tidligere har været ført om efterværnet, har aldersgrænsen været 23 år, og det er også det, som har været drøftet i forbindelse med nogle satspuljeaftaler. Den nedsættelse vil vi derfor gerne drøfte videre i udvalget.

Venstre er derimod dybt betænkelige ved den foreslåede § 42 B, som lige har været debatteret. Det, at man kan foreslå, at et barn og en ung kan fastholdes i en anbringelse uden for hjemmet, når behovet for foranstaltningen er ophørt, synes vi virkelig er betænkeligt. Det er

efter vores opfattelse ikke i overensstemmelse med den retssikkerhed, vi synes, der skal til, og vi synes også fra Venstres side, at det er trist, fordi det efter vores opfattelse vil nedbringe antallet af sager, hvor der indgås frivillige aftaler.

Vi ønsker heller ikke, at de sociale myndigheder med politiets hjælp og uden retskendelse kan få adgang til private hjem. Det må være en meget lille ting at sikre, at retssikkerheden er til stede i form af en retskendelse.

Det var det positive og det mindre positive i forslaget, og så har vi i øvrigt i Venstre nogle ønsker om at få en bedre balance ind i forholdet mellem den forebyggende indsats og den situation, hvor en tvangsanbringelse er en mulig eller den eneste løsning. For at styrke indsatsen i familien ønsker vi, at man i udvalgsarbejdet prøver at se på, om den norske model, som er hentet i USA, kan indarbejdes i dette lovforslag. Det ville betyde, at indsatsen med socialpædagogisk bistand kan foregå i hjemmet sammen med familien, og dermed har man mulighed for i højere grad også at tilgodese andre børn i den samme familie, så de får en støtte og en hjælp, og man får familien til at fungere.

Vi ønsker også, at der i lovforslaget indføres obligatoriske samtaler med familien, første gang et barn eller en ung begår kriminalitet. Bedre udredning, opfølgning og tilsyn på det område er også noget, som vi synes skal tilføres lovforslaget i højere grad.

Der har været en grundig behandling af tingene, og vi har megen respekt for den måde, det er gjort på. Men vi synes som sagt, at der er ting, der skal ses på i udvalget, og vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Jens Heimburger (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi meget tilfredse med, at vi nu har fået dette lovforslag.

Indledningsvis vil jeg slå fast, at vi sådan set ikke mener, der overhovedet er noget, der kan erstatte familien – forstået på den måde, at familien og det at have forankring i en familie ikke er noget, det offentlige på nogen måde kan konkurrere med. Men her er der jo tale om de 4 pct. af børnene, som ikke har noget, der tilnærmelsesvis kan betegnes som det, vi forbinder med begrebet en familie, og så er det, vi må træde til.

Det er et område, hvor der vil kunne ske fejl. Det er ikke som i færdselslovgivningen, hvor man kan måle sig til det meste. Det er et område, hvor der, hvis man vælger at gå længere ad

den vej, der hedder børnenes tarv, givetvis vil være nogle forældre, som synes, at deres rettigheder er blevet forminsket. Derfor skal man være villig til at imødesee, at der muligvis vil komme en masse konflikter, hver gang man ændrer lovgivningen på området, men det må man så tage i stive arm.

Lovforslaget her er godt, fordi det fokuserer på, at vi ikke kan være bekendt, at vi er så dårlige her i landet til at bryde den sociale arv, til trods for at vi er et af verdens rigeste lande. Det er et spørgsmål om, at der skal sættes tidligere ind i problemramte familier, og det er jo også et udtryk for, at vi skal koncentrere os om dem, der vitterlig har problemer.

Der findes virkelig situationer, hvor forældre ikke magter at løfte forælderrollen, og derfor har vi en forpligtelse til at sende et klart signal om, at familien skal hjælpes, men også at barnet skal beskyttes af det offentlige.

Vi må ikke af misforstået hensyn til familien som enhed, hvis den enhed slet ikke eksisterer, være berøringsangste, for det er ikke nogen beskyttelse af familiebegrebet.

Når den type familie ikke formår at give de vigtige og basale trygge forhold for et barn, som netop er en families hovedopgave, jamen så er det, at vi må træde til og det offentlige må træde til.

Jeg vil derfor fremhæve, at vi ved dette initiativ forhåbentlig får skabt en situation, hvor de såkaldte svingdørsbørn, der hives ind og ud af henholdsvis et anbringelsessted og en ikke fungerende familie, får betydelig mere stabilitet og tryghed i deres hverdag.

Jeg er derfor heller ikke så nervøs for, at det vil give færre frivillige anbringelser. Det tvivler jeg på. Men det er klart, at denne lovgivning er en lovgivning, der skal følges, og når den skal revideres på et eller andet tidspunkt, jamen så må man jo se, hvordan det har fungeret i virkeligheden.

Men ét er, at det ikke fungerer godt nok i dag. Vi ønsker, at børnene får den nødvendige kontinuitet i deres liv, ligesom alle andre har brug for. Og vi er i virkeligheden også indstillet på på et senere tidspunkt at overveje mere konsekvente forslag om permanent anbringelse.

Men som udgangsposition håber vi naturligvis, at dette lovforslag er tilstrækkeligt, og at de personer i den offentlige sektor, som møder børn og familier med disse trivselsproblemer, vil være tilstrækkelig sikret til hurtigt at kunne

give underretning til myndighederne, så der kan ske en hurtig handling.

Vi er overbevist om, at vi kun kan opnå sociale forbedringer ved at få brudt den onde sociale cirkel for de udsatte børn, og vi tror også, at spørgsmålet om efterværn vil være med til at gøre dette lettere. Så vi er meget positive over for lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hr. Jens Heimbürger understregede i sit indlæg familiens betydning, og så vil jeg gerne spørge hr. Jens Heimbürger om den kontaktperson, som forældrene får stillet i udsigt: Mener hr. Jens Heimbürger, at det er en tilstrækkelig løsning, eller er hr. Jens Heimbürger ikke enig i, at man i perioden, hvor barnet er fjernet, bør fokusere på en mere målrettet indsats med henblik på at løse de problemer, der er årsag til anbringelsen, og at det er helt i tråd med det, som også De Konservative stemte for i forbindelse med behandlingen af F 10 i oktober 1999?

(Kort bemærkning).

Jens Heimbürger (KF):

Jeg tror, vi vil se eksempler på, at intet er tilstrækkeligt. Vi vil se eksempler på forældre, hvor vi, lige meget hvad vi gør, aldrig nogen sinde vil kunne løse problemerne, og det er jo også det ulykkelige i det her. Men jeg tror, at det er et godt skridt på vejen med en støtteperson.

At vi kunne gøre noget yderligere, er der vel i virkeligheden ingen tvivl om, men jeg synes, at jeg føler mig tryk ved det forslag, der ligger her. den bodyguard-tanke, der ligger i det, den tæthed, og det med ikke kun at tænke på barnet, men også understøtte familien, ja, det tror jeg vil være en stor hjælp.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Jeg er helt enig med hr. Jens Heimbürger i, at vi nærmest aldrig kan gøre nok. men er hr. Jens Heimbürger tilfreds med det, som det er i lovgivningen nu? Allerede nu står der jo, at man skal behandle og give forældrene tilbud, mens barnet er fjernet, for at løse de problemer, der er årsag til fjernelsen. Men som det er nu, er det kun 39 pct. af forældrene, der får tilbud om behandling. Synes hr. Jens Heimbürger, at det er nok?

(Kort bemærkning).

Jens Heimburger (KF):

Jeg ved ikke, om jeg vil sige, at jeg desværre ikke er socialrådgiver. Det er ikke sikkert, jeg vil være god til det, men så kunne jeg stå og opremse hele serviceloven.

Det er jo ikke sådan, at der kun eksisterer denne enkelte lovgivning for de her mennesker, som er i nød. Der er jo tonsvis af andre muligheder inden for det offentlige system, hvor disse familier kan understøttes. Så det er jo den vifte af muligheder, der skal være med til, at vi får brudt den sociale arv. Det er ikke kun det her forslag.

Villy Søvnald (SF):

Hovedkonklusionen på lovforslaget er for SF's vedkommende, at vi bevæger os i den rigtige retning ved at tillægge barnets ret til beskyttelse i de tilfælde, hvor forældremyndigheden ikke evner det, større vægt.

Jeg har selv som kommunalbestyrelsesmedlem deltaget i 11 år i afgørelser om tvang og har været dommer i Vestre Landsret, og inden man nu bliver alt for rørstrømsk om familieforholdene, var det måske klogt lige at huske, hvad det er for børn, vi taler om. Det er børn, der har været udsat for seksuelle overgreb. Det er børn, om hvem vi har fået en anmeldelse af vold fra en skadestue. Det er sager, hvor misbrug gør, at forældreevnen er væk, eller det er sager, hvor sygdom gør, at forældreevnen er væk. Det er formentlig 90 pct. af de fjernelser, vi taler om.

Og dér tror jeg, at hele Folketinget – og det synes jeg er det gode i den nuværende situation – er enig i, at her har vi en helt gennemgående pligt til at beskytte de børn.

Samtidig tror vi også på, at man bør understrege familiens ret, og det også det, man forsøger i lovforslaget, for det her er jo det mest vidtgående indgreb, man overhovedet foretager over for familien. Derfor er det også afgørende, at retssikkerheden er stor, når man gør det her.

Fra SF's side er vi enige i det, der drejer sig om barnets bedste, det tidlige indgreb; vi er enige i tankerne om underretning ved flytning, så vi undgår de der sager, hvor nomadefamilier flytter, når et indgreb nærmer sig; og vi er enige i støtten til forældre. Vi vil også godt gå videre end lovforslaget med hensyn til en mere målrettet støtte til familier.

Vi er betænkelige ved overvejelsesperioden, der lægges ind ved hjemgivelse. Vi er betænkelige ved at udglatte skellet mellem tvang og fri-

villighed. Jeg anerkender og tror bestemt, at hensigten er god, men prisen er, at man risikerer, at nogle vil være betænkelige ved det frivillige indgreb, hvis de ikke længere har styr på, hvornår det bevæger sig til et tvangsmæssigt indgreb. Så det vil vi være optaget af under udvalgsbehandlingen.

Vi er enige i, at kontinuitet skal understreges. Det ville i alt fald i en enkelt nærliggende sag – jeg tænker på jordanersagen – formentlig have betydning, at man ville have lagt vægt på kontinuiteten frem for underlige retspolitiske fundringer.

Vi er enige i betragtningerne om genbehandlingerne i lovforslaget. Vi er for så vidt enige i efterværn. Dér undrer det os, at der er kappet et år af. Det bryder vi os ikke om, og det er vi ikke enige i, men det vender vi tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Jeg har så på SF's vegne et ønske om, at det her, synes jeg, gode arbejder, der har været med det her lovforslag, ikke sluttet her, men at vi prøver at fortsætte det efterfølgende, og vi vil meget gerne være med til at understrege det i betækningsform og noget af det også ved selve lovgivningen.

Og nu tænker jeg på en gammel sang, der lyder: »Hvis vi først får lavet verden god for voksne, skal den også blive god for børn.« Det tror jeg stadig gælder. Derfor hedder opgaven vel stadig væk at forebygge og forebygge og forebygge og forebygge. Det bliver vi bare aldrig færdige med, men jeg synes, vi har en pligt til at prøve at overveje videre, hvordan vi kan gøre dét.

Det andet, vi har pligt til at overveje, er ressourceudfordringen. Når vi anbringer tidligere og i længere forløb og laver efterværn, behøver man ikke at have matematik langt over grundkursus for at forstå, at vi kommer til at mangle pladser. Det gør vi nemlig allerede i dag. Den diskussion er vi nødt til at forholde os til, ikke nødvendigvis i forbindelse med lovvedtagelsen, men i forbindelse med betænkningen.

Vi er også nødt til at diskutere, hvordan man kan behandle sager ordentligt, hvis man f.eks. i en kommune sidder med 120 børnesager. Det kan man nemlig ikke. Det er fuldstændig umuligt. Jeg forestiller mig ikke, at Folketinget vil lovgive om, at man højst må have 30, men jeg forestiller mig måske, at vi i betænkningen kunne sige noget om en meget grundig faglig revision, der sikrer et højt fagligt indhold i sagernes behandling.

Vi er i tvivl om, hvorvidt punktet om noma-defamilier og underretning er tilstrækkeligt. Det vil vi godt gå videre med i udvalgsspørgsmålene.

Så vil jeg godt spørge ministeren, om vi ikke har behov for en redegørelse om børn og unge-udvalgenes arbejde. De har nu fungeret siden 1993. Deres beslutninger er i sagens natur lukkede, men det betyder, at vi til gengæld ikke har nogen viden om, hvad der foregår i de sager. Det er de sværeste sociale sager, vi overhovedet har. Jeg vil bede ministeren tilkendegive, om det ikke var tidspunktet at få en undersøgelse eller en redegørelse om, hvad der sker i børn og unge-udvalgene.

Jeg har nævnt, at hvad angår efterværnet, forstår vi ikke, hvorfor ministeren har kappet et år af. Vi vil gøre os umage med at få det år tilbage igen under udvalgsbehandlingen.

Så mangler vi en tilføjelse i loven, noget i retning af: »Der skal i videst muligt omfang tages stilling til barnets holdning til foranstaltningen.«

Noget af det, som er det nye i de svære børnepolitiske sager, er, at vi tillægger børns udsagn større vægt. Det tror jeg er afgørende også i forbindelse med nogle af de fejlafgørelser, vi har set. Hvis barnets udtalelser havde været tillagt større vægt, var sagerne formentlig ikke endt, som de gjorde.

Endelig som det sidste: Vi overvejer at gå videre med en advokat, en barnets talsmand, i de her svære sager, hvor alle de voksne er udstyret med talsmænd, men børnene ikke er det.

Og så endelig: Vi er villige til også at sikre, at de her nye gode bestemmelser også bliver udført i virkeligheden. Et af vores problemer ved de hidtidige bestemmelser er, at en kommune – jeg siger ikke alle kommuner, men enkelte kommuner – slap af sted med at abstrahere fra de forholdsvis kloge formuleringer, der var i loven.

Da vi var i Norge, traf vi et nyt begreb, der hed mulkt. Det betød, at man blev idømt bøde, hvis man ikke opførte sig ordentligt. Det er meget vidtgående, men et eller andet mellem ingenting og derimellem.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Det er vedrørende underretningspligten, som også hr. Villy Søvndal var inde på. Det har jo tidligere været fremme, at mange pædagoger holder sig tilbage med hensyn til at bruge deres

underretningspligt, fordi de enten er usikre på reglerne om tavshedspligt og underretningspligt, eller fordi man i kommunen ikke tager deres indberetning alvorligt og i hvert fald ikke vil inddrage pædagogerne i løsningen af problemet.

Jeg vil gerne spørge hr. Villy Søvndal, om hr. Villy Søvndal ikke mener, der kan være behov for i lovgivningen at opstille rammer, der i højere grad end i dag kan sikre et bedre samarbejde mellem forvaltning og frontpersonale i arbejdet med risikobørnene, f.eks. ved en fast kontaktperson i kommunen for frontpersonalet. Det er noget, som f.eks. i Greve Kommune har resulteret i en stigning i antallet af indberetninger. Børns Vilkår nævner det også, og det er jo også helt i tråd med det, som også SF stemte for ved behandlingen af F 10 i oktober 1999.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jo, bestemt. Det er jo helt afgørende, hvis kvaliteten i de tunge børnesager skal lykkes bedre, at vi sikrer, at underretningen, som er noget helt fundamentalt, lykkes. Og underretning har betydning, tror jeg, i to tilfælde. Det ene er det, fru Tove Videbæk nævner: at hvis en melding kommer fra en pædagog eller en nabo, eller hvem det nu er, om, at et barn lider overlast, så bliver der handlet på baggrund af den sag.

Men jeg tror måske, at en af de største barrierer er, at det sker i de kommuner, hvor man ikke sidder med 120 sager. Jeg tror desværre, at der er nogle materielle barrierer, som vi også må undersøge, i den sammenhæng, men også gerne de modeller, som fru Tove Videbæk nævner. Jeg er i tvivl om, i hvor høj grad vi skal lovgive om en bestemt model, men det kunne jo også være i form af en række anbefalinger i betænkningssammenhæng.

Den anden underretning, der er vigtig, er underretningen fra kommune til kommune. Når et mishandlet barns forældre ikke vil møde myndighederne i X-købing, men vælger at flytte til Nordjylland, hvis de f.eks. bor på Lolland-Falster, og sagen derefter starter på ny, er det afgørende i den her lov, at vi sikrer, at det ikke udsætter sagen, så barnets rettigheder med hensyn til at blive beskyttet ikke er til stede.

Inge Refshauge (DF):

I Dansk Folkeparti er vi positive over for lovforslaget. Vi mener, at det er rigtigt og nødvendigt med en styrkelse af indsatsen, vel at mærke

den meget tidlige indsats, over for truede børn og unge.

Heldigvis er det kun en lille gruppe børn og unge, der lider under så voldsomt omsorgssvigt, men de skal hjælpes til at få et bedre liv. Foranstaltningerne skal altid være i barnets tarv, og de skal sættes ind så tidligt som muligt. Der har desværre været tilfælde – og det er der vel endnu – hvor børn bliver ladet i stikken, hvor forældre får alt for mange chancer, og hvor barnet eller børnene betaler den høje pris.

Hele den indsats, der skal gøres, hvis et barn skal fjernes fra sit hjem – en foranstaltning, som tages i brug, når barnet eller børnene er så omsorgstruede, at der ikke er andet at gøre, og det må absolut være sidste udvej – den indsats skal ske, så der bliver stabilitet i anbringelsen uden for hjemmet. Det er ikke befordrende for børns opvækstvilkår, når de skal skifte opholdssted hele tiden. Der skal skabes ro og trykthed om barnet.

I Dansk Folkeparti kan vi også tilslutte os en tværkommunal underrettingspligt, forstået på den måde, at når en familie med omsorgstruede børn flytter fra én kommune til en anden, er det da i orden, at fraflytningskommunen giver besked til tilflytningskommunen. Det er trods alt børnenes velfærd, det gælder. Vi kender vel alle til disse såkaldte nomadefamilier, der flytter, så snart de kommunale myndigheder har sat fokus på dem.

Vi er ligeledes meget tilfredse med, at der bliver sat hjælp på til forældre, der har fået et eller flere børn fjernet. En god indsats i hjemmet i tæt samarbejde med forældrene kan måske rette så meget op på forholdene, at børn og forældre igen kan forenes i hjemmet. Men én støt-teperson er nu nok ikke tilstrækkeligt. Der må gøres en mere målrettet indsats for familien, og det tilbud må gælde i alle kommuner. Man skal så bare være klar over, at det kræver ressourcer ude i kommunerne, og de vil jo sikkert gerne have penge med.

Vi finder det også godt og nødvendigt, at de anbragte unge følges ind i voksenlivet – her er unge særligt udsatte for at komme ud i kriminalitet, hvis de ikke har et fast holdpunkt i tilværelsen – en såkaldt udslyningshjælp, hvor de unge bliver hjulpet i job eller videregående uddannelse, så de ikke havner i småkriminalitet for at skaffe sig til dagen og vejen i begyndelsen, men senere kan det jo udvikle sig i en meget uheldig retning.

I Dansk Folkeparti er vi ligeledes tilfredse med, at underrettingspligten skal foretages af pædagoger, lærere og vel i det store og hele af os alle sammen, når vi opdager, at et barn lider under omsorgssvigt. Men så må de kommunale myndigheder også tage vare på disse indberetninger.

Endelige indeholder forslaget også regler om efteruddannelse af personale, der omgås børn og unge i hverdagen. Det mener vi er meget vigtigt.

Vi har under udvalgsbehandlingen en del spørgsmål om lovforslaget, men i det store og hele er vi positive, ikke mindst over for den meget tidlige indgriben over for truede børn. Alligevel må man ikke glemme retssikkerheden for både forældrene og børnene. Vi har det ikke så godt med, at sociale myndigheder sammen med politiet kan foretage ransagelse i hjemmet uden dommerkendelse, men lad os diskutere det i udvalget og finde frem til nogle løsninger.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Lovforslaget har været længe undervejs. Det er grundigt forberedt, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke Socialministeriet og ministeren for imødekommenhed i de forhandlinger, som løbende har været ført i ministeriet. Det har jo taget mere end et halvt år, tror jeg, men tiden har bestemt ikke været spildt.

Det materiale, der så ligger til grund for arbejdet med loven, er Børneudvalgets handlingsplan fra 1994 for svagt stillede børn og unge, og på arbejdsbordet var så også undersøgelserne fra Socialforskningsinstituttet, bl.a. om den sociale arvs betydning for barnets opvækstvilkår, og så endelig FN's børnekonvention og den europæiske menneskerettighedskonvention. Så vi kan sige, at vi har haft et godt materiale og et grundigt materiale at arbejde med.

Det er så ikke målet med loven, at der skal ske flere anbringelser af børn og unge på bekostning af forebyggelsen. Forebyggelsen har en meget central plads i lovforslaget, og det er jeg glad for, ligesom det bliver fastslået, at der som udgangspunkt skal vælges den mindst indgribende foranstaltning. For at kunne det, skal man jo også være tidligt på færde, når det drejer sig om de her tunge sager.

Udgangspunktet er at sikre barnet gode opvækstvilkår, fordi der alt for ofte er sket det, at barnet er blevet kastebold imellem dårligt fungerende forældre og plejefamilien. Barnet bliver brugt til at motivere forældrene til f.eks. mis-

brugsafvænnning eller ændret livsstil, og den pris, barnet betaler, bliver så utryghed og splittet loyalitet. Og for at sikre mod det, bliver genoptagelsesfristen for tvangsfjernelse forlænget; det har jeg ikke noget problem med.

Så nævnte SF spørgsmålet om at høre barnet. Det synes jeg er en rigtig god idé, for jeg kan huske, at jeg var involveret i sagen om drengen Jon, og et af de største problemer var, at det ikke var muligt at høre om hans syn på sagen. Det ville være glimrende at få det ind.

Men situationen omkring barnet som kastebold gør lovforslaget op med ved at stille sig på barnets side, dog uden at glemme forældrene i den periode, hvor barnet er anbragt uden for hjemmet, så de også får støtte til at få styr på deres tilværelse, ligesom bedsteforældre – det er der mange der har ønsket – for første gang bliver nævnt som en ressource. Det er især den tidlige indsats, der gennem et tværfagligt samarbejde opprioriteres, og det sker bl.a. gennem en udvidet underretningspligt om det, vi har diskuteret igennem et stykke tid herinde også, nemlig gravide misbrugere.

I forbindelse med indsatsen for at bekæmpe tvangsægteskaber i indvandrerkrædse foreslog CD i debatten om indvandrerpakken, at der gennem sociallovgivningen blev skabt hjemmel til at yde hjælp og dermed beskytte de unge mod tvang fra familiens side. Det ønske har jeg gentaget under det sidste møde i Socialministeriet. CD har den opfattelse, at tvangsægteskaber er et socialt problem, og mener, at spørgsmålet kunne løses i denne her lov. Derfor fremsætter vi et forslag til ændring af loven med det formål at løse spørgsmålet om tvangsægteskaber i sociallovgivningen, hvor vi bestemt mener at det hører hjemme.

CD kan støtte forslaget, men vil også gerne komme med en lille reminder, og det er: I udvalgsarbejdet i Socialministeriet var det 23 år, der var grænsen for efterværn. Den grænse vil vi meget gerne lede efter og finde igen.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Det er vedrørende det forebyggende arbejde. Jeg vil gerne spørge fru Yvonne Herløv Andersen, om hun ikke mener, det bør præciseres i lovgivningen vedrørende det tværfaglige samarbejde og de tværfaglige team, at de ikke alene skal træde i funktion, når man har opdaget et barn, som har lidt overlast, men at disse team skal være opsøgende og også omfatte gravide i

det hele taget, sådan som det sker i et projekt i Thisted, altså en styrket forebyggende indsats for potentielt truede børn helt i tråd med vedtagelsen under behandlingen af F 10 i oktober 1999.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg kan huske, at mens jeg var socialminister, satte jeg et stykke arbejde i gang præcis om tidlig opsporing af et problem – forældreproblem, familieproblem – og det skulle så gå igennem alle de steder, hvor barnet færdes. Man skulle simpelt hen uddannes i at se, hvad det er for signaler, børn sender, og så gribe ind, melde videre og tage fat på behandling meget tidligt.

Så helt bestemt, ja, det ser jeg gerne at man støtter yderligere.

Anders Samuelson (RV):

Dette forslag skal ses i lyset af de relativt mange sager om omsorgssvigt over for børn, som er kommet frem i dagens lys i de seneste par år.

Det er sager, som har fået debatten om, hvorvidt samfundets indsats over for disse børn og unge med særlige behov er tilstrækkelig, til at blusse op, og det er sager, som efter Det Radikale Venstres opfattelse har vist, at servicelovens regler om tvanganbringelse og særlig støtte til børn og unge ikke altid virker efter hensigten.

På den baggrund har Socialministeriet haft et arbejde i gang med et godt forløb med inddragelse af diverse partier for at undersøge, hvorvidt man kan styrke indsatsen over for de truede børn og unge, som findes i det danske samfund.

Resultatet er dette lovforslag, som foreslår en række ændringer af de hidtil eksisterende regler på området, og hvis hovedsigte er at skabe bedre og mere stabile opvækstvilkår for den lille gruppe af børn og unge, som er i fare for at blive udsat for omsorgssvigt.

Jeg skal ikke komme ind på alle delelementer i dette forslag, men blot kommentere nogle af de ting, som Det Radikale Venstre anser for væsentlige.

For det første anser vi det for meget vigtigt, at servicelovens formålsparagraf nu ændres, så det præciseres, at støtten skal ydes til barnets bedste. Ændringen imødekommer den kritik, som har været fremført om, at sociallovgivningens børneregler i for høj grad lægger vægt på

forældrenes retssikkerhed på bekostning af barnets.

Det er især blevet påpeget, at det har betydning, at f.eks. tvangsfjernelse ofte iværksættes for sent. Fra Det Radikale Venstres side mener vi derfor, at det er utrolig vigtigt, at der med denne ændring sendes et signal om, at det altid skal være hensynet til barnet, der vejer tungest.

For det andet finder Det Radikale Venstre det meget positivt, at en tidlig indsats over for truede børn og unge nu styrkes. Det er især positivt, at der indføres pligt til et tværfagligt samarbejde i forbindelse med tvangsfjernelser, og at der bliver en øget underretningspligt.

Samtidig mener vi, at der sker nogle ændringer af formuleringerne på nogle afgørende områder i loven, som er meget væsentlige. Det skal nu ikke længere hedde, at der skal være en åbenbar risiko for omsorgssvigt, men en overvejende sandsynlighed for, at barnets udvikling og sundhed lider alvorlig skade. Og det skal ikke længere hedde, at det anses for godtgjort, men der skal blot være en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses i hjemmet, før man sætter ind.

Selv om der mest af alt er tale om sproglige ændringer, så sendes der alligevel, mener vi fra Det Radikale Venstres side, et vigtigt signal til kommunernes børn og unge-udvalg om, at der i højere grad skal tages udgangspunkt i barnet, end der har været tale om hidtil.

Dernæst foreslås det, at der skabes større kontinuitet og længere tidsperspektiv i forbindelse med anbringelser. Undersøgelser har nemlig vist, at anbragte børn og unge i for høj grad udsættes for skift i anbringelsessted under opvæksten. Derfor er det også vigtigt, at der nu åbnes mulighed for, at børn og unge-udvalget kan beslutte, at forældre ved frivillig anbringelse ikke længere kan hjemtage barnet, hvis det kan føre til alvorlige problemer for barnet.

Det er også positivt, at kommunerne først kan hjemgive et barn, når sagen har været til fornyet afgørelse i børn og unge-udvalget, og at fristen for genoptagelse af en sag ændres fra 1 år fra den seneste afgørelse eller dom til 2 år.

Endelig mener Det Radikale Venstre også, at det er fornuftigt, at det bliver mulighed for at forlænge efterværnsperioden, så unge, der har været tvangsfjernet, kan få hjælp, rådgivning og vejledning indtil det 22. år, såfremt der er behov for det.

Så alt i alt mener vi fra Det Radikale Venstres side, at dette lovforslag vil være med til at styr-

ke indsatsen over for børn og unge, der har særlige behov, og vi støtter derfor varmt forslaget. Vi håber, at disse præciseringer og stramninger af servicelovens børneregler vil betyde, at vi ikke oplever nær så mange af de forfærdelige sager, som har været fremme i pressen i de senere år.

Jette Gottlieb (EL):

I Enhedslisten er vi positive over for forslaget som en helhed. Vi håber, at der bliver tid til et grundigt udvalgsarbejde, for vi synes, der er mange elementer, som skal have en mere vidtgående drøftelse.

Det er jo bestemt ikke det nemmeste område at lave regler på. At man er kommet godt fra start, kan jo ses på den måde, behandlingen er foregået på her i salen.

Det er indlysende, at samfundet har en pligt til at sikre alle børn og unge de bedst mulige opvækstbetingelser og derfor en særlig pligt over for børn og unge, der har brug for særlig støtte, men selve det at varetage barnets behov for retsbeskyttelse i forhold til forældrenes retssikkerhed indeholder så mange latente konflikter.

For os at se er der ingen tvivl om, at afgørelsen altid bør falde ud til fordel for barnets retsbeskyttelse, når der er tvivl, men det at beslutte, hvad der er bedst for barnet i den konkrete situation, er jo aldrig objektivt. Derfor er der behov for, at de kommunale sagsbehandlere, der er de gennemgående personer i sådan nogle sager, og som i praksis varetager både rådgivning, vejledning og myndighedsudøvelse, har de grundlæggende faglige kvalifikationer.

Vi har aldrig forstået, hvorfor der ikke i sociallovgivningen stilles uddannelsesmæssige krav til sagsbehandlerne. Alle finder det fuldstændig indlysende, at skolelærere skal have læreruddannelse; det står direkte i folkeskoleloven. På samme måde kunne der passende stilles krav om, at de kommunale sagsbehandlere i børnesager skal have en socialrådgiver- eller en socialformidleruddannelse. I dag sidder der rundt omkring i kommunerne mange sagsbehandlere, som slet ikke har den grundlæggende uddannelse; det synes vi er uacceptabelt.

De grundlæggende problemer kan ikke løses alene ved lovgivning. Nogle af de problemer, vi ser, skyldes mere ressourcemæssige problemer end uklarhed i de gældende bestemmelser. F.eks. har tendensen gennem de sidste næsten

20 år været at lukke mange døgninstitutioner. Det betyder i de konkrete sager, hvor et barn skal anbringes uden for hjemmet, at det er næsten umuligt at finde lige netop den anbringelse, der er optimal for det enkelte barn. I stedet må man tage, hvad man kan få. Markedet sætter prisen, og det betyder, at mange børn anbringes i ufatteligt dyre foranstaltninger, som ikke engang er de optimale. Og vi har jo også set eksempler på børn, der er blevet hjemtaget, ikke fordi problemerne i familien var løst, men fordi kommunen ikke mere syntes, den havde råd til anbringelsen.

Det er fint med ildsjæle, som laver diverse projekter som professionel familiepleje, matrikelløse institutioner og opholdssteder og sådan nogle ting, men der er også brug for, at amter og kommuner opretter nye døgninstitutioner, både for børn og unge, og institutioner, hvor familier kan tilbydes parallelanbringelse.

Det er oplagt at styrke den forebyggende indsats, og det er også vores opfattelse, at det her lovforslag sikrer, at det bliver nemmere, og at der bliver en bedre mulighed for virkelig at forebygge. F.eks. bliver sundhedsplejersken i de allerfleste børnefamilier modtaget som en velkommen gæst, hvis råd man gerne lytter til. Derfor er det oplagt at styrke børnesundhedsplejen.

Også i daginstitutioner som f.eks. eksperimentalinstitutionen i Københavns Kommune har det vist sig, at man med flere personaleresourcer og et målrettet pædagogisk arbejde kan afhjælpe og forebygge en lang række problemer. Lettere adgang til professionel rådgivning for børn og unge og deres forældre vil også kunne styrke forebyggelsen. Og endelig er der for Enhedslisten ingen tvivl om, at der skal flere personaleresourcer i de kommunale socialforvaltninger, hvis arbejdet skal gøres optimalt.

Jeg nævnte i starten, at der er mange punkter, som vi synes kræver en grundig viderebearbejdning i udvalget. Det gælder f.eks. den tværfaglige gruppe, som skal være en pligt for kommunen. Det er indlysende, at der er brug for forskellige faggruppers ekspertise og også en samordning, men samtidig er det jo vigtigt, at ansvarsfordelingen er klar. Familier med truede børn skal klart vide, hvem der er myndighedsudøveren og dermed deres primære kontakt i forvaltningen.

Vi synes også, det lyder umiddelbart besnærende med en støtteperson til forældrene til anbragte børn, men egentlig synes vi, at ordnin-

gen i Københavns Kommune, hvor FBU, altså forældrene, selv tilrettelægger, fungerer godt.

Vi er enige med Dansk Socialrådgiverforening i, at arbejdet med unge, der begår voldskriminalitet, bør samordnes med reglerne for ungdomskontrakter. Vi er også usikre på, om sådan noget som aflåsning af værelser på de sikrede institutioner om natten ikke snerper hen i retning af isolation.

Der er ikke nogen mulighed for at gennemgå de enkelte elementer i forslaget til bunds inden for den tid, vi har – det vender vi tilbage til under udvalgsarbejdet – så vi vil nøjes med at udtrykke, at vi generelt er helt positive over for lovforslaget.

Tove Videbæk (KRF):

I Kristeligt Folkeparti er vi positive, men også kritiske over for dette lovforslag.

Vi kan fuldt ud tilslutte os lovforslagets intentioner, der går ud på at styrke indsatsen for de truede børn og unge, en tidligere indsats og flere stabile anbringelsesforløb. Det er positivt, at forslaget søger at løse problemet også med de såkaldte svingdørsbørn.

Men jeg vil gerne sige med det samme, at vi mener, at der er gjort et uøndvendigt stort indhug i forældres rettigheder og retssikkerhed, som ikke modsvares af nye eller forbedrede rettigheder. Her tænker jeg især på den foreslåede bestemmelse om tvangsanbringelse på grund af tilknytning til plejefamilien.

Samtidig er det vigtigt, at indsatsen for de særligt truede børn og unge også bliver en indsats for deres forældre og familien betragtet som en helhed. Det perspektiv mangler jeg næsten helt i lovforslaget, ikke mindst på grund af den vedtagelse, der er nævnt i forslagets bemærkninger side 11.

Kristeligt Folkeparti stillede en forespørgsel i Folketinget i oktober 1999 om indsatsen for de socialt truede familier, og den mundede ud i en næsten enstemmig vedtagelse, der fokuserede på forebyggelsen og indsatsen for familien som helhed. Særligt vil jeg fremhæve fire punkter fra den vedtagelse:

En styrket forebyggende indsats over for potentielt truede børn og deres forældre, sikring af, at frontpersonalet i arbejdet med risikobørn i højere grad støttes i deres underretningspligt og involveres i sagsforløbet, mere brug af den nære families og lokalsamfundets ressourcer og sikring af en målrettet indsats for forældre til

anbragte børn med henblik på løsning af de problemer, der er årsag til anbringelsen.

Jeg må sige, at i forhold til det udkast til lovforslag, der forelå på tidspunktet for forespørgselsdebatten, så ser jeg kun svagt, meget svagt, vedtagelsen indarbejdet i det nu fremsatte lovforslag.

Med hensyn til den del af vedtagelsen fra forespørgsel nr. F 10, der vedrørte den forebyggende indsats over for potentielt truede børn og deres forældre, så foreslås der indberetningspligt for gravide og tværfaglige team. Disse forslag er da også gode. Bestemmelsen om de tværfaglige team er i bemærkningerne formuleret sådan, at det handler om sagsbehandling. Der står ikke noget om opsøgende indsats.

Her mener jeg, man kan gøre meget mere, sådan som man f.eks. gør i Thisted, hvor man allerede følger gravide, hvor man er bekymret for, om de senere kan klare deres børn. Det vil give et langt bedre grundlag for forebyggelse og opdagelse af omsorgssvigt, end man har i dag.

Vedrørende beslutningen fra forespørgsel nr. F 10 om at støtte pædagoger i deres underretningspligt savner vi fra Kristeligt Folkepartis side også bedre regler for, hvordan den eksisterende underretningspligt for pædagoger og andet frontpersonale skal fungere, og vi mangler en kontaktperson.

Det er positivt, at det præciseres i bemærkningerne, at både bedsteforældre, onkler og tanter kan inddrages i sagsbehandlingen. Som det har været indtil nu, har det jo netop været sådan, at de nærmest aldrig blev hørt og måske først blev informeret måneder efter, at en fjernelse havde fundet sted, og det kan man ikke være bekendt. Bedsteforældre, onkler og tanter er en fantastisk ressource, som man skal trække langt mere på, også vedrørende anbringelsessted, og vi mener, at det må tydeliggøres mere og eventuelt skrives ind i selve lovtæksten.

Endelig stemte 102 medlemmer her i Tinget for at sikre en bedre hjælp til forældre med anbragte børn med henblik på løsning af årsagerne til anbringelsen, men dette kan jeg slet ikke se er medtaget i det færdige lovforslag. Hvis indsatsen for disse familier skal nytte noget, hvis den sociale arv skal brydes, så må vi altså gøre noget for at hjælpe forældrene til at få styr på deres liv, ellers fortsætter problemet bare i generation efter generation.

Vi vil fra Kristeligt Folkepartis side under udvalgsbehandlingen arbejde for nogle æn-

dringsforslag, der kan rette op på den manglende opfølgning af vedtagelsen fra F 10, og vi forventer naturligvis, at alle de 102 medlemmer af Folketinget, der stemte for vedtagelsen under F 10, vil være med i dette arbejde, så vi kan få indfriet intentionerne med forslaget, samtidig med at vi sikrer en helhedsorienteret indsats, der også omfatter forældrene, og som starter på det tidligst mulige tidspunkt.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 er også positiv over for lovforslaget og målet med lovforslaget.

Vi har i Frihed 2000 også den udgangsposition, at familien er samlingsstedet, familien er det bedste sted for et barn at vokse op, familien er det sted, hvor et barn føler størst trykthed, og at der i virkeligheden ikke er noget, der kan erstatte ens egentlige familie.

Men i nogle tilfælde oplever vi jo, at familien ikke er der, at barnets familie ikke er der, fordi forældrene måske har et misbrugsproblem, fordi barnet måske lever i en familie, der er præget af vold, omfattende kriminalitet eller lignende, hvor vi må sige, at af hensyn til barnet vil det være hensigtsmæssigt at finde en anden familie, hvor barnet kan få sin opvækst og dermed få en sådan opvækst, som vi kender fra det at vokse op i en familie.

Med andre ord bør familien selvfølgelig være udgangspunktet, og så langt, som det overhovedet er muligt, bør man sikre, at forældrene er i stand til at varetage deres rolle som forældre. Men i de tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre, i de tilfælde, hvor familien så at sige ikke er til stede, vil det være bedre for barnet, at det får en anden familie at kunne vokse op i.

Det, vi jo desværre ser ofte, er det, man betegner som svingdørsbørn, børn, der bliver anbragt, får lov at komme hjem igen, bliver anbragt igen og får lov at komme hjem igen, osv. osv. Det er ikke hensigtsmæssigt. Det er ikke hensigtsmæssigt for barnet at have en utryk opvækst, hvor det ikke ved, hvor det hører til, ikke ved, hvem det kan knytte sig til osv., og derfor skal man altså prøve så vidt muligt at undgå de sager.

I de oplagte sager ser vi med tilfredshed, at ministeren nu foreslår, at der skal man gribe ind på et langt tidligere tidspunkt og langt hurtigere. Når man kan se, at her er der ikke andre muligheder, end at man er nødt til at fjerne barnet, så er det vores opfattelse, at så bør man også gøre det så tidligt som muligt, således at

barnet får en reel chance for at få en fornuftig barndom og en fornuftig opvækst.

Vi er også tilfredse med, at det nu i lovforslaget direkte konkretiseres, at man skal overveje, om ikke det er muligt, at barnet bliver anbragt hos den nærmeste familie, f.eks. bedsteforældre, onkler, tanter osv., frem for at det er helt fremmede mennesker. Der er ingen tvivl om, at den nærmeste familie i mange tilfælde vil kunne træde ind og varetage den funktion, men man skal selvfølgelig være meget opmærksom på, om de er i stand til det.

Vi har i Frihed 2000 også den opfattelse, at i de sager, der er helt oplagte, og hvor man kan se, at der ikke er udsigt til, at forældrene på noget tidspunkt vil være i stand til at varetage rollen som forældre, vil det være bedre, at man går ind på et tidligt tidspunkt og siger, at så gennemfører vi simpelt hen tvangsmæssigt en bortadoption, således at barnet får nogle nye forældre, som barnet vel at mærke kan blive ved med at have, og ikke nogle, der skal gå dag ud og dag ind og vente på, hvornår det passer kommunen, at barnet skal hjem igen, og som ikke ved, hvordan barnets fremtid kommer til at blive. En egentlig bortadoption vil i langt højere grad give tryghed og stabilitet for barnet i dets opvækst, og derfor er bortadoption efter vores overbevisning i nogle tilfælde det bedste.

Men i de tilfælde, hvor der er udsigt til, at barnet kan komme hjem igen, hvor det er i en midlertidig periode, forældrene ikke er i stand til at varetage opgaven som forældre, bør man så til gengæld satse massivt på at få forældrene på ret køl igen, sørge for, at de igen bliver i stand til at varetage rollen som forældre. Der skal der simpelt hen sættes massivt ind, og målet må være, at barnet så hurtigt som overhovedet muligt kommer hjem til sine biologiske forældre igen.

Vi er også tilfredse med formuleringerne i lovforslaget om, at man i højere grad skal lytte til barnet. Vi kunne godt tænke os, at det blev udvidet endnu mere, end det er i lovforslaget. Det er efter vores opfattelse helt afgørende, at man lytter til, hvad barnets opfattelse af situationen og dets hverdag er, og at man – selvfølgelig ud fra barnets alder og modenhed – tager hensyn til barnets holdning til tingene. Jeg er ret overbevist om, at børn selv i en ret ung alder er klar over, hvad det er for en situation, de er i, og at de også selv er klar over, hvad det er, de gerne vil, og hvad de godt kunne tænke sig at få lavet om på.

Så er der den gruppe børn og unge, som hellegvis er ganske lille, men dog findes, nemlig gruppen af børn og unge, som begår massiv kriminalitet, meget omfattende kriminalitet, også betegnet som desperadoer, der simpelt hen begår den ene kriminelle handling efter den anden. Der er det vores opfattelse, at man bør have en mulighed for, at man simpelt hen kan tvangsanbringe de børn og så sige, at de bliver der, indtil de har lært at opføre sig ordentligt, og før de har lært at opføre sig ordentligt, kan man simpelt hen ikke tillade, at de kommer hjem igen. Det vil være at give dem en hånds-rækning, men lad os se på det.

Vi er i hvert fald positive over for lovforslaget, og vi går positivt ind i arbejdet.

Formanden:

Fru Tove Fergo som privatist.

Tove Fergo (V):

Der er, som alle ordførerne har været inde på, desværre børn, der bør fjernes fra deres hjem, fordi forældrene på grund af psykisk sygdom, på grund af misbrug, på grund af andre forhold ikke er i stand til at være forældre for dem.

Som medlem af børn og unge-udvalget i Københavns Kommune, hvor jeg har været med til at behandle små 200 fjernelsessager, var jeg ikke i tvivl om, hvilke børn der måtte fjernes. Altså når der er så massive problemer, er der ingen tvivl, og så er den lovgivning, vi har i øjeblikket, fuldt tilstrækkelig.

Når man siger, at man ikke kan gribe hurtigt nok eller tidligt nok ind med den lovgivning, vi har, så passer det ikke. Man kan sagtens gribe ind, og man kan også, når en familie frivilligt har anbragt sit barn i en institution, men så vil have barnet hjem, ved en formandsbeslutning øjeblikkelig forvandle den frivillige anbringelse til en tvangsmæssig anbringelse. Så det passer simpelt hen ikke, at den eksisterende lov ikke er god nok.

Det, det drejer sig om, er sagsbehandlingen, og det er kvaliteten i sagsbehandlingen, der ikke er god nok. Det er en debat, der er kommet op på grund af nogle konkrete sager, hvor nogle kommuner simpelt hen ikke har levet op til lovens krav. Det er det, der afstedkommer denne lovændring, og så går man efter min mening over gevind, når man vil ændre hele fundamentet for fjernelsesgrundlaget ved at sige, at nu skal det ikke længere være godtgjort, at barnet ikke kan blive hjemme, at problemerne med

barnet og familien ikke kan løses, medens barnet er i hjemmet, nu skal der bare være en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses i hjemmet.

Hvis man i dag ser sig omkring og ser på familier, som er stressede og har mange problemer, kan man da ikke nogle gange have en begrundet formodning om, at det måske ikke går? Jeg synes, det er en alt, alt for svag formulering. Jeg kan ikke forstå, hvordan man kan acceptere en sådan svækkelse af retssikkerheden.

De medlemmer, der har været på talerstolen, taler jo også, som om hver eneste fjernelse er lykkedes og er lykkelig, som om man kun fjerner, når det er allerhøjest nødvendigt, og som om man aldrig begår en fejl.

Jeg kan betro medlemmerne, at jeg har været ude for børn, som aldrig burde have været fjernet, og jeg har mødt familier med børn, som har fået lov til at være i hjemmet, og hvor man overhovedet ikke har grebet ind, men hvor man selvfølgelig skulle have grebet ind.

Når man herinde taler om kontinuitet i anbringelserne, er det, som om det så er garanteret, at der vil blive kontinuitet, hvis man berøver forældrene deres forældremyndighed, men medlemmerne ved da, og borgerne i dette samfund ved da, at der er mange andre forhold, der spiller ind.

De undersøgelser, der er blevet lavet af, hvordan det er gået de børn, hvor man har grebet ind, fra de var små, og hvor det offentlige har sendt dem rundt i en industri, i en mølle, med en anbringelse i familiepleje, hvor familieplejen ikke har kunnet leve op til det og har måttet opgive, hvor barnet er kommet på en institution med rullende vagter af 10-20 pædagoger, hvor barnet er kommet i familiepleje igen, og hvor familieplejefamilien er blevet skilt og barnet er kommet tilbage til en institution, viser, at det er klart, at barnet bliver mere og mere umuligt, forvirret og ødelagt, og så har man det her store barn, som vi nu må hjælpe og vedtage nogle efterværnsforanstaltninger for, og det er jeg helt enig i.

Vedrørende bedsteforældrene er der flere af medlemmerne, der har stået og sagt, at det er godt, de er kommet med. Jamen det står i loven, sådan som den er i dag. Det står i socialministerens vejledning, at man skal se på, om ikke barnet måske kunne blive anbragt i det nære miljø hos bedsteforældre, hos en moster, hos en tante eller hos bekendte i lokalområdet. Det står i loven i dag; der er ingen fornyelse i det.

Jeg kan ikke forstå, at man ikke koncentrerer sig om det, der er galt, og det er kvaliteten i sagsbehandlingen. Det er også med, og det synes jeg er fint. Problemet er, at man lever ikke op til lovens krav rundtomkring i kommunerne. Gjorde man det, havde vi ikke stået i den situation i dag, at vi må svække retssikkerheden for de familier, som har brug for hjælp og ikke har brug for at blive truet yderligere af de sociale myndigheder.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg anerkender til fulde det engagement, som fru Tove Fergo netop udtrykte her fra talerstolen. Om det så også dækker over det slogan, som Venstre i øvrigt har, nemlig at Venstre ved man, hvor man har, vil jeg gå hjem og læse lidt nærmere på. Jeg vil gerne sige, at en række af de ting, som jeg hørte fru Tove Fergo give udtryk for, faktisk også er intentionerne med lovforslaget her.

Jeg synes, det har været en god debat, som endnu en gang har understreget, at der er et bredt engagement blandt partiernes socialpolitiske ordførere. Tak for det. Jeg synes også, der er god brug for et bredt engagement på dette her område, og det er efter min opfattelse meget afgørende, at der kan etableres et fælles grundlag, netop når vi har med så vanskeligt og så følelsesmæssigt et område at gøre.

Det er hensigten, at den særlige støtte til børn og unge i hvert enkelt tilfælde skal udformes på baggrund af en konkret vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og families forhold, ligesom vanskelighederne så vidt muligt selvfølgelig skal løses i samarbejde med familien, i hjemmet eller i det nære miljø. Jeg mener klart, at det fortsat er vigtigt, men det er også afgørende at få slået fast, at i de situationer, hvor forældre og børn ikke har sammenfaldende interesser, og det sker jo, der skal forældrenes interesse ikke i for høj grad tilgodeses på bekostning af barnets bedste. Her skal hensynet til, hvad der er bedst for barnet, selvfølgelig veje tungest, men det er naturligvis fortsat afgørende, at forældrenes situation inddrages ved vurderingen af barnets behov, og at der tages stilling til forældrenes behov for støtte før, under og efter en anbringelse.

Lovforslaget indeholder en række forbedringer med henblik på at styrke den tidlige indsats. Det er helt afgørende, at der sættes ind med en tidlig og en målrettet indsats, som kan forebygge anbringelserne af både børn og unge

uden for hjemmet, men samtidig er det vigtigt, at støtten afpasses efter problemets karakter, og at det er den rigtige støtte, der tilbydes på det rigtige tidspunkt.

Jeg vil trække nogle enkelte, men – synes jeg selv – vigtige elementer i selve lovforslaget frem, altså netop at det nu tydeliggøres, at fraflytningskommunen skal underrette tilflytningskommunen om familier med særlige behov, at der indføres regler om underretningspligt om alvorligt misbrugende gravide, at kommuner skal oprette tværfaglige grupper, at det tydeliggøres, at en anbringelse ikke kræver alle former for foranstaltningstyper prøvede, og at dokumentationskravet ved anbringelsen lempes. Jeg tror, vi hermed får bedre mulighed for at styrke den tidlige indsats.

Undersøgelsen har også vist, at der mangler kontinuitet i anbringelsen, og at det påvirker barnets og den unges udviklingsbetingelser i en stærkt negativ retning. Derfor er det vigtigt, at den kontinuitet styrkes. Der stilles en række forslag, som kan være med til det, eksempelvis at forældre til anbragte børn kan få en støtteperson, at hjemtagelsen af et frivilligt barn kan udsættes i op til 3 måneder, at en anbringelse kan opretholdes på grund af nær tilknytning til anbringelsesstedet uden samtykke, selv om de almindelige betingelser for en anbringelse uden samtykke ikke opfyldes.

For at opnå mere stabilitet og kontinuitet har vi foreslået, at kommunen skal orientere børn og unge-udvalget ved hjemgivelsen af tvangs-anbragte børn, og vi har også foreslået, at en genoptagelsesfrist i tvangsanbringelsessager forlænges fra 1 til 2 år, når der altså vel at mærke ikke er tale om førstegangsanbringelser. Jeg tror og håber på, at der hermed kan skabes mere ro om anbringelserne.

Det har vist sig, at nogle kommuner har en bedre kvalitet i sagsbehandlingen end på andre områder. Der er behov for et kvalitetsmæssigt løft. Derfor har vi også foreslået, at socialministeren kan fastsætte regler om, at kommuner og amtskommuner skal træffe beslutninger om indhold, men også om udførelsen af støtte efter regler i serviceloven om støtte til særlige børn og unge. Disse regler skal udarbejdes i samarbejde med de kommunale organisationer.

Efteruddannelsen og evaluering er selvfølgelig også vigtig. Vi kan lovgive nok så meget, vi vil. Hvis vi ikke samtidig sikrer os, at alle de mennesker, der gennem deres profession møder børnene og de unge, har de nødvendige kvali-

fikationer, når vi ingen vegne. Vi har derfor afsat midler til at få et generelt løft på området igennem nye efteruddannelsesprogrammer. Vi har på samme måde gennem evaluering af de nye regler villet sikre os, at de også virker efter hensigten.

Hr. Villy Søvnald rejste undervejs spørgsmålet om, hvorvidt det ikke var på tide efter børn og unge-udvalgets næsten 7 års virke, at vi får en eller anden form for redegørelse, en vurdering af, hvordan det har fungeret. Det vil jeg gerne kvittere for og sige, at det vil jeg overveje positivt. Det tror jeg sådan set kunne være fornuftigt også set i lyset af mange af de ting, vi er i gang med.

Det er min klare opfattelse, at lovforslaget her er velegnet til at styrke indsatsen over for de vanskeligst stillede børn og unge, som er omfattet af reglerne i serviceloven om den særlige støtte til dem.

Jeg synes, debatten har vist, at der er god mulighed for, at vi kan finde sammen i et bredt politisk flertal om det lovforslag, som vi behandler i dag, og jeg håber, vi får den landet på en for alle parter tilfredsstillende måde, inden vi går på sommerferie.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg skal bare lige spørge socialministeren, om de positive ord, der blev sagt om det nødvendige løft for personalets kvalifikationer, også indebærer, at ministeren er villig til at overveje tanken om, at man altså stiller krav til uddannelse hos de pågældende?

(Kort bemærkning).

Tove Fergo (V):

Det var dokumentationskravet, som nu skal lempes. Det skal altså blive lettere at fjerne børn. Det er det, ministeren siger. Så vil jeg spørge, om ministeren havde tænkt sig at sikre, at forældrene får mulighed for at dokumentere, at der måske ikke er det i vejen, som man påstår fra deres modpart, fra kommunen.

I øjeblikket er det jo sådan, at det er kommunen, der dokumenterer, indhenter psykologerklæring og undersøgelser og indberetninger. Det dynger sig op i høje bunker, og forældrene har ingen muligheder. Hvis de siger: Det passer ikke, hvad myndighederne siger. Jeg vil godt have mit barn undersøgt af en psykolog, som jeg vælger. Så siger man: det kan du måske få lov til, men så må du selv betale.

En psykologundersøgelse koster sådan gennemsnitlig mellem 20.000 kr. og 40.000 kr. Vi taler om mennesker, der som regel er på overførselsindkomster. Det har de ikke mulighed for.

Mener ministeren ikke, det er magtfordrejning, når man fra kommunens side kan komme med bevis og dokumentation, det ene efter det andet, og forældrene har ingenting, og hvis de vil have noget, så må de selv betale.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren vil være villig til efter behandlingen i dag at se på, om der ikke inden tredjebehandlingen kunne være brug for i lovforslaget tydeligere at understrege og præcisere de punkter, som 102 medlemmer stemte for under F 10 om socialt truede familier?

Her tænker jeg især på den forebyggende indsats for de potentielt truede børn, støtte til frontpersonale, pædagogerne, brug af den nære families ressourcer og behandling og hjælp til forældrene med anbragte børn for at løse årsagerne til anbringelsen. Jeg synes, det ville være helt i tråd med og i respekt for vedtagelsen i forbindelse med F 10 i oktober 1999. Vil ministeren være villig til det?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Til fru Jette Gottlieb vil jeg sige, at netop det, at kvaliteten i det her er noget, vi er optaget af, jo fremgår af, at vi, så vidt jeg ved for første gang har villet yde penge, så der i forbindelse med en lovgivning som denne her bliver sat penge af til direkte efteruddannelse. Det er signalet om, at vi er optaget af kvaliteten i det.

Fru Tove Fergo siger, at forældrene ingen muligheder har. Jeg skal ikke gøre mig til stor ekspert på det her område, men det er nu ikke min opfattelse, at forældrene ikke har haft nogle muligheder. Min opfattelse er faktisk, at en række af de ulykkelige situationer, som vi også har kunnet læse om i aviserne, måske oven i købet er situationer, hvor forældre har haft for gode muligheder. Så jeg må nok sige, at jeg ikke helt deler den dybe skepsis, som jeg hører, fru Tove Fergo give udtryk for.

Til fru Tove Videbæk vil jeg sige, at jeg synes faktisk, at de intentioner, der netop bliver givet udtryk for fra fru Tove Videbæks side, også ligger i lovforslaget her. Jeg har undervejs bemær-

ket den debat, der har været om forældrene – hvilken støtte de skal have. Der synes jeg, fru Tove Videbæk skal lægge mærke til, at vi her med lovforslaget giver nogle ekstra muligheder ud over det, der ligger i dag.

Ved siden af lovforslaget her fungerer serviceloven jo med de muligheder, der ligger i den, med alle de forskellige tiltag, som en kommune kan gøre over for familien. For principielt vil jeg gerne sige til fru Tove Videbæk: Ja, jeg er enig i, at det ikke kun handler om at få fjernet nogle børn.

Det handler i høj grad om først og fremmest at forebygge, så vi får fjernet så få børn som overhovedet muligt, det er jo den lykkeligste situation. Men når det er nødvendigt, så skal det gøres ordentligt, det skal gøres konsekvent, som lovforslaget lægger op til, og der skal være støtte til den familie, som så er tilbage.

(Kort bemærkning).

Tove Fergo (V):

Jeg forstår ikke ministerens svar.

Altså der er nogle familier, hvor der er sket noget ulykkeligt med børnene, og det er da sket, bl.a. fordi man fra kommunens side ikke har gjort, hvad man burde gøre. Det har ikke noget med dokumentationskravet at gøre.

Når man fra en kommunes side beslutter, at nu skal det her barn tvangsfjernes, fordi der er en begrundet formodning om, at barnets problemer og familiens problemer ikke kan løses, mens barnet er i hjemmet, så kommer man med dokumentation fra kommunens side – mange gange en psykologundersøgelse, indberetninger, journalark, der er skrevet igennem årene om familien – og så siger familien, når de læser det for første gang i forbindelse med sagen: Det er løgn, det passer ikke, mit barn har det ikke på den måde, der står skrevet her. Vi har ikke gjort og sagt sådan. Vi vil have vores barn undersøgt af en psykolog, som vi vælger, for det passer i hvert fald ikke. Det er bestilt arbejde. Så siger man fra kommunens side: Det kan vi måske snakke om, men så må I selv betale.

Hvorfor skal det ikke være muligt for forældrene at kunne dokumentere, at de har ret ifølge loven. I den eksisterende lov er indføjet en paragraf, en linje, om, at forældrene har mulighed for, eller børn og unge-udvalget har mulighed for at indkalde vidner. Det bliver aldrig brugt.

Vil ministeren sikre, at det bliver brugt?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Jeg er helt enig med ministeren i intentionerne med forslaget, men vedrørende det her med behandlingen af forældrene minder ministeren om, at allerede som det er nu, er der jo masser af behandlingsmuligheder osv. i det sociale system.

Jamen det er da bare beklageligt så, at der, som det er nu, kun er 39 pct. af forældrene, som får hjælp. De 61 pct. af forældrene, som får fjernet børn, får ingen hjælp til at løse årsagerne til anbringelser, får ingen hjælp til at den sociale arv kan blive brudt osv.

Nu vil man så give en støtteperson, et telefonnummer på et menneske, man kan henvende sig til, hvis det går helt galt, men det kalder jeg altså ikke behandling, og det hjælper ikke familien med at få løst årsagerne til anbringelsen.

Det er ikke godt nok.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil gerne endnu en gang sige til fru Tove Videbæk, at det, der rent faktisk sker med lovforslaget her, er en udvidelse af de muligheder, der er i dag, for alle de andre muligheder, der er, er jo fortsat åbne i serviceloven. Så det er rent faktisk en udvidelse, vil jeg sige til fru Tove Videbæk

Til fru Tove Fergo vil jeg gerne sige: Det er ikke min fornemmelse eller opfattelse, at når man har sådan en sag, hvor vi kommer til at tale om en tvangsfjernelse, så baserer man sig på en enkelt udtalelse fra en enkelt person. Det er faktisk ofte en proces, som har været igennem en lang, lang periode, hvor der undervejs er udtalelser fra mange, mange forskellige situationer, forskellige psykologer osv. Jeg synes, fru Tove Fergo får det til at lyde lidt for forsimplet, og sådan oplever jeg ikke, at det er.

Jeg oplever, at forældrene gennemgående har nogle gode muligheder. Det kan godt ske, at der er situationer, som ligner noget af det, fru Tove Fergo siger, det skal jeg ikke afvise, men jeg synes ikke, at det – som jeg kender tingene, som jeg oplever tingene – er det billede, som står entydigt tilbage.

Så er det alt andet lige som hovedregel en god, gedigen sagsbehandling, der har været, og vi lægger op til med lovforslaget her, at den skal forstærkes. Det synes jeg også man skal mærke sig.

Formanden:

Fru Tove Fergo. Sidste runde.

Tove Fergo (V):

Det er, som om ministeren slet ikke kan se det her fra forældrenes side. Når det kommer til en tvangsfjernelse, så opfattes det offentlige, kommunen, sagsbehandlerne, alle dem, der er kommet med indberetninger, som modpart til forældrene.

Ministeren kunne vel ikke forestille sig, at en anklaget på grund af en forseelse, en kriminalitet, står i retten, og det så kun er politiet, der har fået mulighed for at indhente oplysninger. Det er kun politiet, som har mulighed for at fremføre vidner. Der vil man jo sige: Den anklagede har også ret til at have en forsvarer. Det har forældrene i tvangsfjernelsessager. De har fri advokatbistand, men de har så også ret til at føre vidner, og det er ikke sådan i øjeblikket.

Det sker ikke, medmindre forældrene selv kan betale for de specialisterklæringer, der skal udarbejdes. Og det bør da være et minimum af retssikkerhed i år 2000, når vi taler om en svag gruppe mennesker, hvor man går ind og tager deres børn fra dem, og de ikke selv kan forstå hvorfor. Så må de da have den garanti, at der er så meget retssikkerhed, at de kan få lov til at få den ekspertbistand, de har brug for.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg bliver nødt til at sige til fru Tove Fergo, at når vi behandler lovforslaget her, så er det bl.a., fordi der er mange, som arbejder professionelt med det her, som har været optaget af, at der har været alt for mange situationer, hvor vi har ladet barnet i stikken, og derfor har lovforslaget her jo netop taget udgangspunkt i: Hvad er bedst for barnets tarv? Og det synes jeg sådan set som princip modsvarer det, som fru Tove Fergo efterlyser.

Jeg afviser ikke, at der kan være enkeltssituationer; det vil der altid være, for vi har jo med noget meget følsomt at gøre her. Men som princip synes jeg, at det er vigtigt at bemærke sig, at grunden til, at lovforslaget er her, har været, at der har været, som jeg oplever det – og det afspejlede debatten også her i dag – et bredt ønske om i højere grad at sikre barnets tarv, fordi vi i dag ser alt for mange uheldige eksempler.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.02

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 245: Forslag til lov om ændring af lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien. (Fuldbyrdelse i Danmark af tribunalets afgørelser).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 29/3 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Formålet med det lovforslag, vi nu behandler, er at gennemføre de ændringer i lov om strafforfølgning ved Jugoslavientribunalet, der er nødvendige, for at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalet om overførsel af dømte til afsoning her i landet.

Efter en krig som den, vi har set i det tidligere Jugoslavien, er der mange sår, som skal heles. I Europa har vi et ansvar for, at menneskerne i de her områder kan få et tåleligt liv igen. Det ansvar skal vi leve op til, og det gør vi, når vi sender soldater til området, soldater, der hjælper med at sikre, at krigen ikke blusser op igen. Det gør vi, når vore soldater hjælper med til, at genopbygning og genhusning kan finde sted, og det gør vi, når vi sender nødhjælp og penge til genopbygning af landet.

Men i Socialdemokratiet mener vi også, at det er afgørende for retssikkerheden og for mulig-

hederne for heling af et land efter en krig, at der finder et retsopgør sted, efter at konflikten er afsluttet. Vi mener, at det er vigtigt, at forbrydelser som drab, tortur, tvang over for krigsfanger, brud på krigsretten og forbrydelser imod menneskeheden ikke bare ustraffet kan finde sted. Derfor er det afgørende, at Jugoslavientribunalet kan udføre deres arbejde på god vis. Det er afgørende, at de skyldige bliver dømt, og at de kommer til at afsone deres straf.

I Socialdemokratiet mener vi derfor, at det er positivt, at vi med det her lovforslag tager vores del af ansvaret for, at de dømte kommer til at afsone deres straf. Vi kan derfor tilslutte os lovforslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Danmark har allerede med loven af 1994 om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien på én gang stillet krav om, at der skal ske retsforfølgning af krigsforbrydelser og har påtaget sig et medansvar.

Når tribunalet nu beder om en generel aftale med de berørte lande om at overføre domfældte fra tribunalet til afsoning her i landet, ja, så må Danmark naturligvis fortsat være med.

Men vi har i Venstre forskellige spørgsmål, vi godt vil have afklaret, og vi vil også godt stærkt beklage, at regeringen ikke har taget sig sammen til at fremsætte forslaget langt tidligere, og at vi ikke har haft mulighed for at læse hørings svarene før førstebehandlingen. De er kommet meget sent, men de er kommet, kan jeg se.

Det, der påkalder sig størst folkelig interesse, er utvivlsomt spørgsmålet om, hvad det så er for nogle forbrydere, vi får til Danmark. Kan vi klare det, er vore fængsler indrettet til det? Vil der være særlig risiko for befrielsesaktioner? Det vil vi godt have afklaret i udvalgsarbejdet. Hvilke problemer opstår der, også set ud fra en lighedsbetragtning, hvis danske fængsler pludselig skal huse personer, der har fået langt strengere straffe, end danskere kan få efter den danske straffelov?

Så vil jeg godt spørge helt konkret: Hvad ligger der i, at der i bemærkningerne står, at domstolene i Danmark skal godkende den enkelte overførsel? Var det ikke noget, der mere naturligt burde stå i selve lovforslaget? Yderligere er jeg også optaget af at høre, hvor meget denne her sag haster, hvor langt er de andre lande nået?